

Nr 46.

Av herr **Borggren**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående uppförande å ordinarie stat av den vid arméns verkstäder eller eljest vid armén anställda, ständigt behörliga civila personal.

Vid 1914 och 1916 års riksdagar har av herr E. Liljedahl i andra kammaren väckts motion om att de vid de olika regementena anställda hantverksarbetarna skulle uppföras på ordinarie stat. Något beslut i den riktningen fattades ej och frågan befinner sig alltjämt i samma läge. Jag tillåter mig därför att ånyo upptaga saken och framställa samma yrkande som herr Liljedahl i sin förut väckta motion.

Jämte de vid arméns olika intendenturverkstäder inrättade befattningar, vilka äro upptagna på fast stat, finnes en del såväl i fred som krig erforderliga, vilka upprätthållas genom lejd civil personal, anskaffad med eller utan kontrakt. Personalen är dels en ständig, som alltid kräves för arméns räkning, dels en tillfällig, som växlar allt efter arbetets mängd och antalet disponibla yrkeskunniga bland de icke vapenföra värnpliktige. Såväl statens intresse som hänsynen till dess arbetares bästa synes kräva, att personalen av den förra kategorien uppföres å fast stat i likhet med de hantverkare, vilka finnas vid regementena samt vid trängens och artilleriets tygverkstäder. Vid våra regementen finnas intendenturverkstäder, som lyda under truppförbandens chef med regementsintendenten som föredragande och förrådsförvaltaren som gemensam verkstadsföreståndare. Verkstäderna omfatta en skomakeri- och en skrädderiverkstad, varjämte i mån av behov anordnas sadelmakeri-, snickare-, målare- och smidesverkstäder, beroende dessa sistnämndas tillsättande delvis även på tillgången å yrkeskunnigt, icke vapen-

fört manskap. Vid ett regementes verkstäder anställas två förmän, officiellt benämnda tillskärare, en för skomakeri- och en för skraddareverkstaden, jämte civila arbetare i den utsträckning som erfordras. Dessa förmän, som lyda direkt under förrådsförvaltaren, äro alltid behövliga året om, såväl under fred som krig. De böra då uppföras på fast stat, så att de ständigt stå till förfogande för regementets räkning. Är deras uppgift viktig redan i fred, då ett helt regementes hela reparabla munderingsutrustning passerar genom deras händer, så gäller detta även vid mobilisering, då regementsverkstäderna måste betydligt utvidgas. Vid 1914—1916 års krigstjänstgöring, då nya årsklasser ständigt avlöste varandra och måste skyndsamt utrustas, hade tillskärarna haft ett synnerligen maktpåliggande arbete.

Den enda invändning, som kan tänkas mot uppförande på fast stat av ovannämnda personal, torde vara den, att en dylik anordning skulle beröva de militära myndigheterna möjlighet att, därest exempelvis en tillskärare visade sig olämplig för sin befattning, skilja honom från densamma. Den invändningen kan ju dock göras mot arméns alla fasta stater. Med införande av konstitutorial, innan fullmakt erhålles för exempelvis fem år, skulle en god garanti vinnas för erhållande av dugliga och duktiga personer å dessa viktiga poster. Statssynpunkten, som bör vara den dominerande, liksom också dess eget intresse kräver, att den personal, som ständigt behövs i arméns tjänst, uppföres å fast stat och får sin ålderdom tryggad genom pension.

Då all orättvis lagstiftning bör undvikas, kvarstar intet skäl, varför ovannämnda personal i motsats till den å fast stat uppförda ej skall få åtnjuta en tryggad existens förmåner. Ett flertal tillskärare ha nu innehaft sina befattningar i 10—20 år. För dessa kan vissheten om att få behålla sina platser och på ålderdomen tillförsäkras pension vara betryggande, då det har inträffat, att hantverkare, anställda vid regemente, blivit skilda från sina platser, trots det att de haft goda vitsord från sitt befäl. Avlöningen är ganska olika vid olika regementen, medan arbete och ansvar äro desamma. Bland den personal det här är fråga om finnes det ju ingen, som har tillfälligt arbete vid armén utan alla behövas ständigt i försvarets tjänst. Det finns överallt inom tillskärarkåren en livlig önskan att få existensfrågan löst och en tydlig oro för den snart inbrytande ålderdomen. Den 5 december 1915 hölls i Hessleholm ett möte av I. arméfördelningens tillskärare, varvid enhälligt beslöts att hos arméförvaltningens intendentsdepartement anhålla om en kungl. propositions framläggande i riksdagen. Ett uttalande av riksdagen med begäran om utredning skulle påskynda

frågans lösning, varvid givetvis även bör prövas, huruvida ej en del befattningar vid arméns centrala intendenturförrådsverkstäder samt vid truppförbanden anställda maskinister jämväl böra uppföras på stat.

På grund av vad jag sålunda anfört, hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i sådant syfte, att den vid arméns verkstäder eller annorstädes vid armén anställda civila personal, som ständigt behöves i fred som krig, blir uppförd på fast stat, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill en sådan utredning kan föranleda.

Stockholm den 25 januari 1918.

Lars Borggren.

